

MỘT SỐ KINH NGHIỆM CỦA ĐẢNG BỘ TỈNH QUẢNG BÌNH LÃNH ĐẠO CÔNG TÁC THANH NIÊN TỪ NĂM 1954 ĐẾN NĂM 1975

Trần Thị Mỹ Ngọc

Tóm tắt. Thanh niên trong mọi thời đại luôn là rường cột, lực lượng tiên phong trong công cuộc dựng xây và bảo vệ đất nước của mỗi quốc gia, dân tộc. Ở thời đại Hồ Chí Minh, đặc biệt là trong cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước và thống nhất Tổ quốc, thế hệ trẻ Việt Nam nói chung trong đó có thanh niên tỉnh Quảng Bình nói riêng đã hoàn thành xuất sắc vai trò lịch sử của mình, góp phần to lớn vào thắng lợi vĩ đại của dân tộc.

Từ khóa: Công tác thanh niên, Đảng bộ, lãnh đạo, một số, kinh nghiệm, Quảng Bình.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Khi đất nước bị tạm thời chia cắt, Quảng Bình là tỉnh có vị trí địa chính trị đặc biệt - ở tuyến đầu của miền Bắc xã hội chủ nghĩa, trạm trung chuyển vật chất, phương tiện chiến tranh từ Bắc vào Nam, hậu phương trực tiếp của tiền tuyến lớn miền Nam. Do vậy, trên địa bàn này, trong suốt thời kỳ kháng chiến, đặc biệt trong các cuộc chiến tranh phá hoại bằng không quân và hải quân, đế quốc Mỹ và chính quyền Sài gòn đã tập trung đánh phá ác liệt để phá hoại giao thông, cơ sở kinh tế quân sự, hòng ngăn chặn mọi chi viện của miền Bắc đối với tiền tuyến lớn miền Nam, đồng thời để gây áp lực cho âm mưu thương lượng hòa bình của chúng. Trước thử thách ác liệt của cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước, quán triệt chủ trương của Đảng, Đảng bộ tỉnh Quảng Bình đã tập trung và có nhiều sáng tạo lãnh đạo công tác thanh niên, động viên thu hút đông đảo thanh niên tham gia vào cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước.

Với tinh thần “Ba sẵn sàng”, “Ba đảm đang”, “Nhằm thẳng quân thù mà bắn”, với phong trào “Tay búa – Tay súng”, “Tay cày – Tay súng”, “Tay bút – Tay súng”... hàng triệu cô gái, chàng trai tuổi mười tám, đôi mươi đã lớp lớp nối tiếp nhau, hăng hái đi đầu trong suốt 21 năm đầy gian khổ, hy sinh của cuộc kháng chiến để bảo vệ Tổ quốc, bảo vệ hậu phương. Họ đã “Xe dọc Trường Sơn đi cứu nước”, có mặt tại mọi chiến trường đánh Mỹ ở miền Nam và ở nước bạn Lào, với lòng quả cảm, tinh thần sẵn sàng hy sinh vì Tổ quốc và đã lập nên những chiến công hiển hách. Cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước đã đào luyện nên một thế hệ thanh niên đầy khí phách hiên ngang, không tiếc thân mình cống hiến, hy sinh cho nền độc lập, tự do của đất nước. Đó vừa là thành quả đáng tự hào, vừa là bài học sinh động về công tác thanh niên và cũng là cơ sở lịch sử, nguồn tư liệu xác thực, sinh động để giáo dục truyền thống, rèn luyện phẩm chất cách mạng, khơi dậy những tiềm năng to lớn, lí tưởng của hàng triệu nam, nữ thanh niên hiện nay sẵn sàng đóng góp công sức, trí tuệ vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh và thực hiện thắng lợi sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá, hội nhập quốc tế...

Ở bài viết này người viết chọn vấn đề: “*Một số kinh nghiệm của Đảng bộ tỉnh Quảng Bình lãnh đạo công tác thanh niên từ năm 1954 đến năm 1975*” làm nội dung nghiên cứu của mình.

2. NỘI DUNG

Trong thời kỳ 21 năm (1954 - 1975), công tác thanh niên của Đảng bộ tỉnh Quảng Bình đã đạt được những thành tựu to lớn và toàn diện. Hàng vạn thanh niên nam nữ tỉnh Quảng Bình đã sẵn sàng cống hiến mồ hôi, sức lực, thông minh, sáng tạo, không tiếc sức mình, kể cả xương máu và tuổi thanh xuân cho Đảng, cho Tổ quốc, vì độc lập của dân tộc. Họ thực sự xứng đáng là đội quân xung kích của cách mạng và đóng góp xuất sắc vào thắng lợi vẻ vang của dân tộc trong cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước. Những đóng góp và hy sinh thầm lặng của thế hệ trẻ Quảng Bình trong giai đoạn cả nước trực tiếp đánh Mỹ đã chứng tỏ rằng trong quá trình lãnh đạo cách mạng, Đảng bộ tỉnh đã sáng suốt, kịp thời tập hợp, tổ chức, động viên và giáo dục thanh niên Quảng Bình đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ cách mạng, phù hợp với nguyện vọng thiết tha, chính đáng của thế hệ trẻ Quảng Bình.

Công tác thanh niên của Đảng bộ tỉnh Quảng Bình trong những năm 1954 – 1975 để lại một số kinh nghiệm lịch sử quý báu: Nổi bật là:

Thứ nhất, để tập hợp, phát huy vai trò của thanh niên Quảng Bình vào sự nghiệp xây dựng, bảo vệ miền Bắc, chi viện miền Nam, phải đánh giá đúng vai trò, vị trí của thanh niên và coi trọng công tác thanh niên.

Trước hết, phải luôn xác định đúng vai trò của thanh niên trong sự nghiệp cách mạng. Lịch sử dân tộc đã chứng minh trong bất kỳ hoàn cảnh khó khăn nào, nếu biết nắm vững thế hệ thanh niên, chỉ dẫn cho thanh niên lý tưởng cách mạng, phương hướng tổ chức và hành động đúng đắn thì họ sẽ có sức mạnh dời non lấp biển, góp phần to lớn vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Muốn vậy, phải hình thành được phong trào thanh niên rộng lớn, đi từ chiều rộng đến chiều sâu; phải có biện pháp thích hợp để phát huy tinh thần tình nguyện, tự nguyện tiềm ẩn trong mỗi thanh niên. Đối với phong trào thanh niên, điều rất quan trọng là phải tìm ra phương pháp quản lý, tổ chức để làm cho mỗi thành viên phát huy cao độ tính tự giác của mình.

Nhìn nhận đúng vị trí, vai trò to lớn và quyết định của thanh niên trong tiến trình phát triển của xã hội, tin tưởng sâu sắc vào khả năng cách mạng của thanh niên, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nhiều lần nhấn mạnh: Thanh niên tiêu biểu cho sự phát triển tương lai đất nước, là người tiếp sức cho cách mạng. Người cho rằng, muốn “hồi sinh” dân tộc trước hết phải “hồi sinh” thanh niên.

Từ nhận thức, đánh giá vai trò, vị trí của thanh niên trong xã hội, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn mong muốn toàn Đảng, toàn dân, các cơ quan Nhà nước, các ngành, các cấp phải đánh giá

đúng khả năng của thanh niên, thấy rõ ưu điểm, nhược điểm của họ để phát huy ưu điểm, giúp họ khắc phục nhược điểm. Coi thanh niên là lực lượng xung kích của cách mạng, phục vụ sự nghiệp cách mạng vẻ vang của Đảng.

Đặc biệt, trong giai đoạn 1965 – 1975, khi cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước của dân tộc ta chuyển sang một giai đoạn mới, để cứu vãn nguy cơ thất bại ở miền Nam, đế quốc Mỹ tiến hành cuộc chiến tranh phá hoại miền Bắc bằng không quân và hải quân. Chúng tập trung phá hoại công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc nói chung, phá hoại mạch máu giao thông nói riêng hòng cắt đứt sự chi viện của hậu phương cho tiền tuyến.

Trước tình hình khẩn trương của cách mạng, Đảng bộ tỉnh Quảng Bình đã vận động thanh niên Quảng Bình vào thực hiện nhiệm vụ mới và đặc biệt là quyết định thành lập lực lượng thanh niên xung phong chống Mỹ, cứu nước. Đó là chủ trương đúng đắn, sáng suốt, kịp thời đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ cách mạng, nguyện vọng tha thiết, chính đáng của thanh niên. Đoàn thanh niên được giao nhiệm vụ giáo dục, động viên tham gia lực lượng thanh niên xung phong. Điều này thể hiện sự tin cậy tuyệt đối của Đảng bộ tỉnh đối với thế hệ trẻ. Như vậy, tin tưởng ở khả năng độc lập, sáng tạo của thanh niên kết hợp với vai trò của tổ chức Đoàn thanh niên là những yếu tố rất cơ bản giúp cho công tác thanh niên của Đảng bộ tỉnh đạt kết quả cao.

Có thể nói, « trải qua các thời kỳ cách mạng, qua cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ, lực lượng thanh niên phát triển đã đáp ứng yêu cầu khẩn trương của cách mạng. Họ có mặt khắp nơi, từ hậu phương miền Bắc cho đến tiền tuyến miền Nam »[2, tr. 182]. Ở đâu cũng vậy, thanh niên Quảng Bình đóng vai trò nòng cốt trung kiên trong mọi việc, từ sản xuất, phục vụ chiến đấu đến trực tiếp chiến đấu. Thanh niên Quảng Bình xứng đáng là đội quân xung kích cách mạng, đáp ứng lòng tin cậy của Bác Hồ, Đảng bộ tỉnh và nhân dân.

Thứ hai, quán triệt và nhận thức sâu sắc đường lối cách mạng của Đảng vận dụng một cách linh hoạt vào từng hoàn cảnh cụ thể từ đó đề ra những chủ trương về công tác thanh niên, phù hợp với thực tiễn đặc điểm của địa phương.

Đánh giá thành quả của cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước, Đại hội lần thứ IV của Đảng đánh giá : “Năm tháng sẽ trôi qua, nhưng thắng lợi của nhân dân ta trong sự nghiệp kháng chiến chống Mỹ, cứu nước mãi mãi được ghi vào lịch sử dân tộc ta như một trong những trang chói lọi nhất, một biểu tượng sáng ngời về sự toàn thắng của chủ nghĩa anh hùng cách mạng và trí tuệ con người, và đi vào lịch sử thế giới như một chiến công vĩ đại của thế kỷ XX, một sự kiện có tầm quan trọng quốc tế to lớn và có tính thời đại sâu sắc”. [3, tr . 417]

Trong quá trình lãnh đạo cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước, Đảng bộ tỉnh luôn giữ vững lập trường chính trị của chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh, coi đó là một nguyên tắc sống còn của Đảng bộ.

Tuy nhiên, qua mỗi chặng đường lịch sử cuộc đấu tranh giai cấp và đấu tranh dân tộc diễn biến vô cùng phức tạp, đòi hỏi các tổ chức Đảng phải biết quán triệt và nhận thức sâu sắc đường lối chung của Đảng, vận dụng sáng tạo vào hoàn cảnh cụ thể của từng địa phương mới có thể thực hiện thành công những nhiệm vụ chính trị mà TW Đảng và Bác Hồ giao phó.

Trước hết, Đảng bộ tỉnh Quảng Bình đã nhận thức nhất quán tinh thần kiên định, quyết tâm và kiên trì kháng chiến chống Mỹ, cứu nước cho đến thắng lợi hoàn toàn. Nhận thức này có ý nghĩa quan trọng, quyết định mọi chủ trương của cấp ủy Đảng trong những hoàn cảnh hết sức đặc thù. Quảng Bình là một tỉnh đất hẹp, người không đông, điều kiện tự nhiên rất khắc nghiệt, kinh tế còn nghèo nàn và nhiều khó khăn. Do vậy cùng một lúc có hàng loạt nhiệm vụ kinh tế - xã hội đặt ra đòi hỏi Đảng bộ phải giải quyết.

Nhờ nhận thức sâu sắc đường lối chính trị, đường lối quân sự, những nguyên tắc, phương châm chỉ đạo cách mạng, chỉ đạo chiến tranh, những nhiệm vụ cấp bách được đề ra trong nhiều Hội nghị của Bộ Chính trị, Ban Chấp hành TW Đảng, trong các chỉ thị và Lời kêu gọi của Chủ tịch Hồ Chí Minh và đặc biệt là Nghị quyết Đại hội III của Đảng nên trong quá trình lãnh đạo của mình, Đảng bộ tỉnh Quảng Bình luôn coi trọng công tác thanh niên.

Quán triệt đường lối chính trị của Đảng và những nhiệm vụ cấp bách trong từng giai đoạn, chủ trương của Đảng bộ tỉnh Quảng Bình đề ra trong nhiều hội nghị của cấp ủy Đảng suốt thời kỳ chống Mỹ, cứu nước đều thể hiện những quan điểm tư tưởng chính sau:

Thước đo phẩm chất của thanh niên thể hiện ở quyết tâm đánh Mỹ, thắng Mỹ, đánh thắng trận đầu, đánh bằng mọi thứ vũ khí có trong tay, đánh thắng bất cứ loại hình chiến tranh nào, đánh địch ở mọi vị trí, mọi khi, mọi lúc.

Phát huy tinh thần độc lập, tự chủ, tự lực, tự cường và năng động sáng tạo để tự giải quyết những khó khăn của địa phương mình. Từ đó làm nảy sinh các phong trào “bám trụ sản xuất và chiến đấu”, “lá lành đùm lá rách”, “tay búa tay súng” và đỉnh cao là phong trào “thi đua hai giới – chiến đấu giỏi, sản xuất giỏi”.

Chính nhờ quán triệt và nhận thức sâu sắc đường lối chung của Đảng, biết phân tích và vận dụng linh hoạt sáng tạo, phù hợp với hoàn cảnh cụ thể của Quảng Bình nên Đảng bộ tỉnh đã lãnh đạo nhân dân trong tỉnh vượt qua được những thử thách do điều kiện thiên nhiên khắc nghiệt và chiến tranh ác liệt để sáng tạo ra những phong trào thi đua yêu nước có ý nghĩa quốc gia và có tiếng vang quốc tế, mang lại kết quả cao trong thực tiễn cách mạng, góp phần xứng đáng vào thành công của cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước của dân tộc.

Thứ ba, phải coi trọng công tác giáo dục chính trị, tư tưởng cho thanh niên, khơi dậy truyền thống yêu nước, bất khuất kiên cường của dân tộc trong thế hệ trẻ Quảng Bình

Giáo dục chính trị, tư tưởng luôn là nhiệm vụ chủ yếu của Đảng bộ đối với thế hệ trẻ. Đối với thanh niên Quảng Bình, Đảng bộ đã coi trọng việc kết hợp giáo dục cơ bản theo một chương trình thích hợp, có hệ thống với việc giáo dục gắn liền với thực tiễn nhiệm vụ cách mạng.

Căn cứ vào từng thời kỳ, từng đợt, từng sự kiện lớn, Đảng bộ tỉnh liên tiếp có các chỉ thị, nghị quyết hướng dẫn các cấp bộ Đoàn, các cơ sở Đoàn, Đội tiến hành giáo dục chính trị, tư tưởng giúp đoàn viên, đội viên hiểu được tình hình nhiệm vụ cách mạng, hiểu được cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước là nhiệm vụ cấp bách, thiêng liêng nhằm bảo vệ đất nước. Nhiệm vụ nặng nề, vẻ vang của thanh niên là được Đảng bộ tin cậy giao cho trách nhiệm đi đầu đảm đương nhiệm vụ « khó khăn gian khổ nhất, bảo vệ mạch máu giao thông của Tổ quốc luôn thông suốt, vận tải liên tục, bảo đảm nhiệm vụ chiến lược của hậu phương lớn miền Bắc chi viện cho cuộc chiến đấu chống Mỹ của đồng bào miền Nam ruột thịt »[2, tr.188].

Trong cuộc đấu tranh lâu dài, gian khổ chống đế quốc Mỹ, chủ nghĩa yêu nước Việt Nam đã biến thành chủ nghĩa anh hùng cách mạng, cả dân tộc trở thành chiến sỹ. Những tấm gương anh hùng trong lịch sử chống giặc ngoại xâm của dân tộc ta cũng là một nhân tố quan trọng, một nguồn sức mạnh đưa lực lượng thanh niên phát huy được vai trò của mình trong cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước vĩ đại của dân tộc.

Lịch sử 21 năm hoạt động của lực lượng thanh niên Quảng Bình cũng chứng minh rằng khi nào công tác giáo dục chính trị tư tưởng cho thanh niên bị coi nhẹ, sẽ ảnh hưởng không nhỏ đến quá trình tập hợp tổ chức thanh niên phục vụ sự nghiệp cách mạng. Đây chính là một kinh nghiệm quý báu của Đảng bộ tỉnh trong quá trình lãnh đạo công tác thanh niên không chỉ trong chiến tranh mà còn có ý nghĩa quan trọng trong sự nghiệp đổi mới hiện nay.

Thứ tư, chú trọng xây dựng đội ngũ cán bộ làm công tác thanh niên

Chú trọng xây dựng đội ngũ cán bộ làm công tác thanh niên đủ về số lượng và đảm bảo chất lượng.

« Quan tâm quy hoạch, lựa chọn sử dụng đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ về chính trị, tư tưởng, học vấn và kỹ năng nghiệp vụ công tác thanh niên. Tạo điều kiện và yêu cầu cao về sự tu dưỡng, rèn luyện để đội ngũ cán bộ Đoàn, Hội, Đội đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ của từng giai đoạn cách mạng và luôn nêu gương tốt cho thanh thiếu nhi »[1, tr. 368].

Trong tiến trình cách mạng Đảng bộ tỉnh Quảng Bình luôn coi trọng công tác cán bộ là khâu then chốt trong công tác xây dựng Đảng. Công tác cán bộ gắn với nhiệm vụ chính trị của Đảng bộ trong từng giai đoạn cách mạng nhất định. Vì vậy, ngay từ đầu khi chủ trương thành lập các đội thanh niên mà đặc biệt là thanh niên xung phong chống Mỹ, cứu nước, Đảng ta đã coi trọng vấn đề tuyển chọn, bố trí, đào tạo, bồi dưỡng cán bộ trong lực lượng thanh niên.

Hiện nay, so với những năm chống Mỹ, cứu nước, tình hình kinh tế - xã hội tỉnh Quảng Bình có những thay đổi căn bản. Những hậu quả chiến tranh dường như đã bị đẩy lùi vào quá khứ. Mục tiêu, nhiệm vụ chính của toàn Đảng bộ, toàn tỉnh lúc này là đẩy mạnh công cuộc công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước phấn đấu đạt cho được mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh. Đặc biệt, trong công cuộc đổi mới hiện nay, với nền kinh tế thị trường theo định hướng xã hội chủ nghĩa, kinh tế - xã hội của tỉnh đã và đang tiến những bước vững

chắc trên con đường phát triển của mình. Trong bất kỳ hoàn cảnh lịch sử nào thì lực lượng thanh niên vẫn luôn luôn là lực lượng nòng cốt, đi đầu. Thanh niên hiện nay là một thế hệ trẻ năng động, sáng tạo, có trình độ cả về văn hóa và khoa học kỹ thuật nên họ có đủ khả năng và tự tin trước cơ hội và thách thức mới của lịch sử.

Phát huy truyền thống tốt đẹp của thanh niên, vận dụng những kinh nghiệm quý báu của Đảng bộ tỉnh về công tác thanh niên trong các thời kỳ đặc biệt là thời kỳ 1954 – 1975 là một yêu cầu, một nhiệm vụ cần thiết để góp phần đưa công cuộc công nghiệp hóa, hiện đại hóa, hội nhập quốc tế đi đến thành công.

3. KẾT LUẬN

Mục tiêu hàng đầu công tác thanh niên của Đảng bộ tỉnh từ năm 1954 - 1975 là tạo nên và huy động sức mạnh của tuổi trẻ Quảng Bình cùng với toàn Đảng, toàn dân, toàn quân tiến hành thắng lợi công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, đủ sức đánh thắng hai cuộc chiến tranh phá hoại của đế quốc Mỹ. Đồng thời, không ngừng chi viện ngày càng lớn sức người, sức của cho chiến trường miền Nam chiến thắng, giải phóng miền Nam, thống nhất Tổ quốc. Chiến tranh là thử thách lớn nhất đối với mọi chế độ chính trị - xã hội. Trách nhiệm của Đảng bộ tỉnh lúc này là làm thế nào để động viên, tập hợp được ý chí và sức mạnh chiến đấu, năng lực sáng tạo và nghị lực phi thường của toàn dân nói chung, thanh niên nói riêng dưới ngọn cờ của Đảng, tạo nên sức mạnh tổng hợp đánh thắng giặc Mỹ xâm lược, giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước, xây dựng thành công CNXH.

Đảng bộ tỉnh đã lãnh đạo tốt và để lại một số kinh nghiệm quý báu. Từ đó Đảng bộ tỉnh đã vận dụng vào công tác thanh niên hiện nay. Thanh niên hiện nay là một lực lượng năng động, sáng tạo, có trình độ cả về văn hóa và khoa học kỹ thuật nên họ có đủ khả năng và tự tin trước cơ hội và thách thức mới. Vì vậy, việc nghiên cứu, xây dựng một chế độ, cuộc sống phù hợp để động viên, tạo điều kiện cho thanh niên phát huy được đầy đủ sức khỏe và tài năng phục vụ công cuộc xây dựng tỉnh và củng cố quốc phòng là rất quan trọng. Đảng bộ tỉnh có những chủ trương cụ thể, thiết thực, thích hợp với thanh niên và phong trào thanh niên, nhằm đào tạo, bồi dưỡng phát huy xung kích của thế hệ trẻ. Chú ý đặc biệt việc kết nạp đảng viên mới từ thanh niên cũng như việc quy hoạch, đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ Đoàn.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Ban Chấp hành tỉnh Quảng Bình (2012), *Lịch sử Đoàn TNCS Hồ Chí Minh và phong trào thanh thiếu nhi tỉnh Quảng Bình*, tập 1 (1930 - 2000), Xí nghiệp in Quảng Bình.
- [2] Nguyễn Quang Liệu (2010), *Cuộc vận động thanh niên miền Bắc của Đảng Lao động Việt Nam (1965 - 1975)*, Luận án tiến sĩ lịch sử, Trường ĐHKHXH&NV.

[3] *Văn kiện Đảng (2007), Toàn tập, tập 37*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.